

"En drøm om faglige udfordringer og et lettere liv

Af Jonas Gamrath Rasmussen

jr@dagensmedicin.dk

WARSAWA: Hun har ventet 15 år. På at få mere tid til patienterne. På at korruptionen bliver udryddet. Og på at det polske sundhedssystem kommer sig økonomisk oven på næsten et halvt århundrede med kommunistisk styre. Men til ingen verdens nytte.

Den 38-årige neurolog Monika Góra sidder på en restaurant i det historiske centrum af Warszawa og ryster på hovedet.

»Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre,« siger hun og korrigerer hurtigt sætningen, da hun slår op i sin lille polsk-danske rejseordbog: »Jeg føler mig magtesløs. Selv 15 år efter kommunismen er det meget deprimerende at være læge i Polen. Som det er nu, har jeg ikke lyst til at arbejde her længere,« forklarer Monika Góra på et hakkende, men forståeligt dansk.

Lige uden for restauranten minder det ene historiske monument efter det andet Monika Góra om endeløse krige, om økonomisk sværere tider og om landets mange oprør. Hun kender historien bag de fleste monumenter, men vil egentlig hellere se fremad. Og træder hun lidt uden for det historiske centrum, er et nyt, moderne Polen da også bogstaveligt talt ved at skyde i vejret. Skyskrabere er smidt tilfældigt ind mellem gammelt betonbyggeri fra landets kommunistiske fortid, mens otte-sporede boulevarder sætter sit uundgåelige præg på en by, hvor samtlige indbyggere tilsyneladende har brugt deres nyvundne økonomiske frihed på at købe nye biler.

Lynkursus i dansk

Denne decemberdag sidder Monika Góra på restauranten med sin 39-årige mand Wojciech og deres fireårige datter Aleksandra. Det er efterhånden længe siden, de sidst har haft tid til det. For mindre end et døgn siden afsluttede hun sammen med 39 andre speciallæger et halvt års intensiv danskundervisning på det svenske firma Paragonas kursuscenter i et rigt forstadskvarter til Warszawa. Et kvarter, som ellers er forbeholdt kendte skuespillere, sangere og formuende ekspolitikere fra før murens fald.

Til januar skal Monika Góra og hendes medkursister begynde deres nye arbejdsliv på danske hospitaler i Storstrøms, Sønderjyllands og Nordjyllands amter samt på Bornholm. Monika Góra er blevet ansat i en speciallægestilling på Storstrømmens Sygehus i Næstved og har siden foråret kæmpet med ord som døgnvagt, sygehus og omsorg for at blive god nok til at kunne gennemføre en konsultation med fru Jørgensen på 90 år.

Prisen for at komme til Danmark har været det mest stressende halve år i Monika Góras liv. Ugens fem hverdage har hun boet i en mindre, men eksklusiv studielejlighed ved siden af sprogskolen ca. 30 kilometer uden for Warszawa.

Skolen har fungeret som en kostskole, hvor eleverne kun har kunnet tage hjem til familien i weekenderne. Eleverne har fået kost og logi og ca. 5.300 kr. om måneden – svarende til normallønnen for en læge på et polsk hospital.

Monika Góra har desuden fortsat med at arbejde hver fredag og hver anden søndag på en privat neurologisk klinik og har ikke tilbragt meget tid i familiens lejlighed i centrum af Warszawa.

»Det har været meget svært at være væk hjemmefra. Min datter har spurgt meget efter mig, og jeg har selvfølgelig savnet både hende og min mand,« forklarer hun, mens hun endnu engang krammer sin datter.

Men selvom familien har lidt mange afsavn, fortryder Monika Góra ikke sin beslutning.

»Jeg ville gøre det igen, selvom det har været svært. Jeg har været meget glad for at gå på skolen, og jo bedre jeg er blevet til dansk, jo mere sjovt synes jeg, det er,« forklarer hun og ser spørgende op for at tjekke, om hendes danske ord giver mening.

Det gør det for det meste, når Monika Góra taler. Og hvis det ikke gør, så retter hun sig selv, indtil det er korrekt.

Faglige ambitioner

Monika Góra er datter af en sygeplejerske og en elektriker. Hun husker udmærket de tomme forretningshylder under landets kommunistiske styre, men betragter sin egen opvækst som tryk og beskyttet.

»Min familie var vel middelklasse, og vi havde da råd til at komme på ferie til Bulgarien eller Rumænien hvert år, så jeg har aldrig lidt,« fortæller hun og snubler lidt over udtalen af det sidste ord.

Men som for så mange andre polakker har Polens fortid bag jerntæppet på mange måder begrænset en rejselysten kvinde, som af lærerne på sprogskolen bliver kaldt stræbsom og åben for at lære nye ting.

»Monika er meget ambitiøs, og det kan både være en fordel og en ulempe. Det kan blive svært i Danmark, hvis hun ikke kan leve op til egne forventninger. Men hun har fantastiske forudsætninger for at klare sig,« mener Catharina Ringer, studierektor for Paragona.

Hendes lærer i journalskrivning, Torkild Bisgaard, fremhæver Monika som en person, der hurtigt vil skabe sig venner i Danmark.

»Hun var den eneste af 40 elever, som skrev tilbage på en længere e-mail på dansk, som jeg sendte eleverne for at følge op på min undervisning. Det siger vel alt om hendes engagement,« siger Torkild Bisgaard.

Savner udfordringer

Da Monika Góra senere på dagen inviterer indenfor i familiens etværelseslejlighed et stenkast fra den danske ambassade, er lærernes beskrivelse da også til at få øje på. Hun veksler lidt polske gloser med sin mand, bukker sig kort ned for at kysse sin datter, skærer citronskiver til teen og forklarer sig på dansk. Hendes spinkle krop og afdæmpede ydre står i stærk kontrast til en kvinde med bestemte meninger og udtalte ambitioner for livet.

»Jeg keder mig lidt på et ambulatorium og savner professionelle udfordringer. Desuden savner jeg at forske,« fortæller Monika, som før hun i 2002 flyttede til Warszawa og blev ansat på to private neurologiske klinikker, arbejdede på et offentligt hospital i havnebyen Gdansk.

Indtil da havde Wojciech og Monika boet i henholdsvis Warszawa og Gdansk – og selvom de var blevet gift fire år tidligere, var de begge for ambitiøse til at give deres respektive job op og flytte sammen. Hendes nyfødte barn fik hende dog på andre tanker.

I Gdansk arbejdede hun nemt 50-60 timer om ugen for en løn på ca. 5.300 kr. om måneden. På de private klinikker kunne hun tjene 9.000-11.000 om måneden for en arbejdsuge på 36-40 timer. Det gjorde udslaget, selvom hun skulle gå på kompromis med sine faglige ambitioner.

Ingen kredit i banken

Siden har Monika Góra løbende tænkt over, hvordan hun kunne kombinere sit engagement i jobbet med familielivet. Hun begyndte at interessere sig for annoncer om job i udlandet og talte med sin mand om at flytte væk fra Polen.

Men der skulle to særskilte episoder til, før familien tog den endelige beslutning om, at hun skulle søge stillingen som neurolog i Næstved. Først blev parret tvunget til at betale ca. 53.000 kr. for en lejet bil, som de fik stjålet. På trods af en forsikring mod den slags lykkedes det leasingfirmaet at tørre meget af regningen af på familien Góra. Dernæst fik familien afslag på et banklån, som de skulle bruge til at skifte den lille etværelses lejlighed ud med noget større. Især den sidste episode ramte Monika Góra så hårdt, at hun straks begyndte at søge efter arbejde i udlandet.

»Jeg kan stadig huske datoen. Banken ringede fredag den 2. januar i år og gav os afslag. Jeg blev meget deprimeret og tænkte: Nu er det nok. Man kan ikke forestille sig, at en læge med tolv års erfaring og en god uddannelse ikke kan få kredit i banken. Det er ulogisk,« siger Monika Góra med en skarpere stemme end normalt.

Hun kigger ud ad vinduet over på en række grå blokke, der går i ét med de tunge regnskyer, og fortsætter sin skarpe kritik af det system, der rammer hende i hverdagen som læge:

»Da jeg blev færdig med mit medicinstudium i 1992, regnede jeg med en dag at få mere tid til patienterne. Jeg ventede og ventede, men det er aldrig sket. Det håber jeg at få i Danmark,« siger Monika Góra.

Hun tror ikke på, at hun kan lave et sundhedssystem om, som er plaget af korrupsion, en dårlig organisation og frem for alt en generelt dårlig økonomi.

»Jeg har hele tiden gjort det bedste, jeg kunne for mine patienter. Men det er meget frustrerende, når jeg f.eks. sidder over for en patient med neuropatiske smerter, som ikke har råd til den antiepileptiske medicin, der giver færrest bivirkninger og bedst kan hjælpe patienten,« forklarer hun og slår ud med armene.

Derfor ser Monika Góra også Danmark som et naturligt land at søge til.

»Jeg ved, at behandlingen er gratis i Danmark. Og så er arbejdet godt organiseret på danske hospitaler, hvor de modsat i Polen f.eks. bruger diktafoner, så de ikke skal spilde tid på at skrive journaler. Det er vigtigt, at lægen kan koncentrere sig om patienten,« siger hun.

Monika Góra kunne også have valgt at tage til England og dermed have undgået de sammenlagt 965 undervisningstimer, som hun trofast har mødt op til siden foråret. Men hun har hørt fra en veninde i landet, at det engelske sundhedssystem er meget hierarkisk, og foretrækker det danske system, hvor hun har fået at vide og selv erfaret, at de ansatte har tillid til hinanden og respekterer hinandens arbejde.

Monika Góra håber og tror, at hun kan leve op til de forventninger, som hendes kommende danske kolleger »forhåbentligt« har til hende.

»Jeg ved, at de mangler speciallæger i Næstved, og jeg håber, at de bliver glade for at få en ekstra hånd,« siger hun.

Komfortabelt liv med god løn

Monika Góra savner universitetshospitalet i Gdansk og holder på, at muligheden for at arbejde på et hospital med de akutte, neurologiske patienter er en vigtig del af hendes beslutning om at forlade Polen. Men hun ved også godt, at jobbet i Næstved kan være hendes smutvej til et mindre stressende liv med mindre arbejde og bedre økonomi. Hun kan se frem til et lønmæssigt kvantespring og kommer til at tjene syv-otte gange så meget, som hun gjorde for en meget længere arbejdsuge på hospitalet i Gdansk.

»Jeg håber generelt på at få et lettere og mere komfortabelt liv, hvor jeg ikke skal arbejde så meget, kan få tid til familien og måske lave noget helt andet i min fritid,« siger Monika.

»Det kan også hjælpe mig med at falde til i Danmark og finde nye venner,« foreslår Monika Góra og ser spørgende op for at søge bekræftelse.

Samtalen falder naturligt på integration, som også har været et stort emne på Paragonas sprogskole.

»Jeg ved godt, at det bliver svært at blive integreret i begyndelsen. Sproget er det største problem, og jeg er bevidst om, at det måske tager 3, 6 eller 12 måneder, før vi føler os hjemme,« siger Monika Góra, som har tænkt sig at fortsætte danskundervisningen et par gange om ugen, når hun kommer til Danmark.

Vi er polakker

Wojciech Góra skal ligesom sin kone gennemgå et intensivt sprogkursus det første halve år i Danmark og skal så prøve at finde et job som stærkstrømsingeniør.

Monika Góra har allerede et par ideer til, hvordan hun aktivt kan hjælpe den vanskelige integration på vej:

»Jeg har da tænkt mig at begynde med at komme til julefrokosten og ellers prøve at møde mine kolleger privat, så jeg lærer dem at kende fra andet end arbejdet,« siger hun storgrinende og trækker let på skuldrene.

Det betyder dog ikke, at hun har nogen planer om at blive dansker og glemme sine polske aner.

»Jeg vil selvfølgelig ikke være dansker – jeg vil altid være polak, og det samme håber jeg gælder for Aleksandra. Hun skal kunne tale polsk med familien, når vi kommer hjem og besøger dem,« slår Monika Góra fast.

Og selvom hun er godt træt af den måde, Polen fungerer på i øjeblikket, regner hun med at vende hjem på et tidspunkt. Hun vil dog ikke sætte et præcist antal år på deres ophold i Danmark og konstaterer blot, at det afhænger meget af, om Wojciech finder arbejde. Foreløbigt er hun ansat på Storstrømmens Sygehus på normale vilkår, men med det forbehold, at hun ikke kan søge arbejde på andre danske hospitaler de første tre år.

Du har bestået

Sent søndag aften ringer telefonen hjemme i parrets lejlighed. Det er fra sprogskolen. Monika Góra har ventet hele weekenden på at få resultatet og holder vejret i spænding. »Du har bestået,« lyder stemmen i den anden ende af røret.

Monika og Wojciech Góra er meget lettede – de har jo allerede bestilt flyttebilen til 27. december.

Monika Góra indrømmer gerne, at hun er meget spændt på, hvad der skal ske i Danmark. Men om det er hendes livs største beslutning, er hun ikke så sikker på: »Jeg har jo fået en datter,« siger Monika og lader kommentaren hænge lidt i luften, før hun fortsætter:

»Wojciech og jeg er meget åbne mennesker, og jeg tror, at vi er klar til udfordringen,« afslutter hun.

Helt færdig med Polen er hun dog ikke. De sidste to uger op til julen og deres livs afrejse, skal hun arbejde – for som hun siger, det er vigtigt hele tiden at holde patientkontakten ved lige.■

Lyn-integration

- Monika Góra er en af 40 speciallæger, som fra januar er blevet ansat på sygehuse i Storstrøms, Sønderjyllands og Nordjyllands amter samt på Bornholm. De er det første hold af speciallæger, som allerede før de kommer til Danmark, har modtaget intensiv danskundervisning
- Firmaet Paragona står for undervisningen, som koster sygehusene 290.000 kr. pr. læge. Paragona har ansvaret for at lære de polske speciallæger dansk i løbet af et halvt år og får ingen betaling, hvis lægerne ikke består den udvidede danskprøve i slutningen af forløbet
- Lægerne er blevet uddannet i en forstad til Warszawa, hvor de mandag-fredag har modtaget intensiv undervisning op til ti timer om dagen. Lægerne bor i lejligheder lige ved siden af skolen i løbet af ugen og ser kun deres familier i weekenden.

Monika Góra, 38 år

- **1992:** Cand.med fra det medicinske fakultet i Gdansk. Ansat på universitetshospitalet i Gdansk.
- **1996:** Speciallæge i neurologi.
- **1999:** Sub-specialisering i neurokirurgi.
- **2002:** Ph.d. om, hvordan sygdommen lupus erythematosus (bindevævssygdom) påvirker centralnervesystemet.
- **2002:** Ansat på to private neurologiske klinikker i Warszawa.”